

AVFALL SVERIGE

Avfall Sveriges viktigaste prioriteringar 2026

Avfall Sveriges verksamhetsplan anger riktning för verksamhetens arbete och visar på våra mål och vad som är prioriterade fokusområden för det kommande året. Verksamhetsplanen synliggör till exempel syfte, mål och målgrupper och är ett internt styrdokument som följs upp löpande. Verksamhetsplanen beslutas av styrelsen. Detta är en kortversion av planen 2026, vars syfte är att alla medlemmar ska känna sig fullt uppdaterade om Avfall Sveriges gemensamma arbete och prioriterade uppgifter. Medlemmar informeras också löpande under hela året om arbetet i nyhetsbrev, tidning och web.

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Alla kommuner är medlemmar i Avfall Sverige och det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Avfall Sveriges vision är ”En framtid utan avfall”. Avfall Sverige påverkar, utvecklar och samverkar för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs. Avfall Sveriges värdegrund bygger på att möjliggöra en avfallshantering som är hållbar och innovativ, där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar.

Avfall Sverige har också drygt 156 privata företag som associerade medlemmar och värdesätter den utveckling av avfallssektorn som den offentlig-privata samverkan leder till.

Avfall Sveriges ändamål är att tillvarata medlemmarnas intressen inom avfallshantering – förebyggande, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och bortskaffande av avfall samt frågor om insamling, administration, ekonomi, juridik, kommunikation, planering, sortering, transport, utbildning och utveckling.

Avfall Sverige är en stark medlemsorganisation som möter framtidens utmaningar med medvetna och strategiska val. Planering av Avfall Sveriges verksamhet 2026 tar avstamp i medlemsundersökningar, förväntade framtida prioriterade aktiviteter i föreningens invärld samt i vår omvärld. Medlemsundersökningarna görs var tredje år, vilket betyder att en ny kommer att genomföras under 2028.

AVFALL SVERIGES STÅNDPUNKTER

Avfall Sveriges ståndpunkter vägleder ställningstaganden och åtgärder för att utveckla förebyggande, återanvändning och avfallshanteringen samt kommunernas roller inom dessa. Utgångspunkten är Avfall Sveriges uppdrag och vision med tillhörande mål och målbild för kommunernas roll.

Ståndpunkterna används till exempel när Avfall Sveriges remissvar, debattartiklar och annan opinionsbildning utarbetas. De kan också användas av medlemmarna i Avfall Sverige när olika planer och ställningstagande görs om hanteringen på lokal och regional nivå. Också särskilda ståndpunkter om plast har utarbetats, liksom om energiåtervinning och textilier.

Avfall Sverige arbetar för att stärka kommunernas och avfallsfrågornas roll i arbetet att ställa om till ett hållbart och cirkulärt samhälle och att utveckla en långsiktigt hållbar avfallshantering. En del i detta är att verka för goda förutsättningar för kommunerna att genomföra sitt samhällsuppdrag inom resurs- och avfallshantering. En viktig förutsättning för detta är gränsöverskridande samarbeten med relevanta parter.

Avfall Sverige lanserade 2025 ett nytt, gemensamt mål för att stärka arbetet med hållbar avfallshantering. Till år 2030 ska restavfallet minska med 30 procent, jämfört med 2023 - kort kallat 30/30-målet. Syftet med målet är att öka takten för att klättra uppåt i avfallshierarkin.

Avfall Sverige fortsätter också att kommunicera vikten av att förebygga avfall genom olika kommunikationsinsatser.

AVFALL SVERIGES VERKSAMHET

Medlemsservice och rådgivning är grundbulten för medlemsorganisationen Avfall Sverige. Erfarenhetsutbyte utvecklas inom arbetsgrupper och nätverk och möjlighet finns att följa vad som händer bland annat genom Avfall Sveriges tidning, nyhetsbrev och webb.

Avfall Sveriges unika utbildningar kännetecknas av trovärdighet, hög kvalitet och prisvärdhet. Utbildnings-

aktiviteterna höjer kompetensen hos medlemmarna. Medlemmarnas utbildningsbehov fångas upp genom arbetsgrupperna, kursutvärderingar, medlemsundersökningar och omvärldsbevakning. Under 2026 kommer 40-talet utbildningsaktiviteter att genomföras. Årsmötet 2026 kommer att hållas i Västerås den 26–27 maj.

Hela Avfall Sveriges verksamhet är miljö- och kvalitetscertifierad enligt ISO 14001:2015 samt 9001:2015.

Syftet med Avfall Sveriges utvecklingsstrategi är att genom samordnade insatser främja medlemmarnas verksamhetsutveckling för en miljö- och långsiktigt hållbar avfallshantering.

Med utgångspunkt i att stödja Avfall Sveriges ändamål, vision och långsiktiga mål, är de övergripande målen:

- att nå konkreta resultat som kan främja medlemmarnas hållbara utveckling
- att ta fram underlag för kompetensutveckling och kommunikation
- att ta fram underlag för att utveckla synen på avfallshanteringen och dess roll i samhället

Avfall Sverige har tagit fram en långsiktig strategisk plan för att tydliggöra de kommande årens verksamhetsfokus. Planen bygger på inspel från medlemsundersökningar och omvärldsanalyser.

Mycket som påverkar verksamheten har skett sedan Avfall Sveriges ståndpunkter antogs 2018. Dessa reviderades under 2024 och de ligger i hög grad till grund för Avfall Sveriges utveckling och ställningstaganden vid beslut och inspel till politiken. Avfall Sveriges värdegrund, antagen 2005, har uppdaterats under 2025 utifrån medlemsinput och omvärldsanalys. Slutformuleringen beslutades av styrelsen under 2025.

Avfall Sverige fortsätter också att kommunicera vikten av att förebygga avfall genom olika kommunikationsinsatser. Avfall Sveriges arbetar för ökad materialåtervinning. Med bättre kunskap kan mer materialåtervinnas.

Ett konkret sätt att öka materialåtervinningen är att öka sorteringen av avfall.

Under 2020 lanserades ett gemensamt skyltsystem för insamling av hushållens avfall i Sverige. Det används idag av en stor majoritet av alla kommuner och av många producenter. Kunskapen om systemet är viktigt också för nationella samhällsintressenter.

Avfall Sverige arbetar med att påverka EU-kommissionen, för att systemet ska bli en standard inom EU i enlighet med strävan om harmonisering av insamlingssystem för avfall. Förslag väntas under 2026.

Avfall Sverige har som mål att energiåtervinningen ska vara koldioxidneutral år 2045. För att nå dit behöver inflödet av plast till avfallshanteringen minska. Ingen enskild åtgärd kan lösa problemet. Avfall Sverige, tillsammans med medlemmarna, är redo att göra vår del, men för att minska behovet av att förbränna plast behöver hela värdekedjan bidra – från industri och näringsliv till riksdag och regering.

Avfall Web är ett verktyg för att samla data och statistik som används i påverkansarbetet. Avfall Web är också underleverantör till den svenska officiella statistiken som lämnas till EU. Arbetet med att utveckla nya funktioner pågår kontinuerligt och vissa rapporter kommer att göras tillgängliga via Avfall Sveriges hemsida för att nå en bredare målgrupp.

PRIORITERADE POLICYFRÅGOR

Avfall Sveriges påverkansarbete syftar till att ta tillvara medlemmarnas intressen på bästa sätt. Detta är några av de prioriterade frågor Avfall Sverige kommer att arbeta med under 2026.

Avfallsfrågor i Sverige

Kommunernas roll och ansvar inom avfallshanteringen som en positiv kraft för omställningen mot en cirkulär ekonomi kommer även under 2026 att genomsyra verksamheten och organisationens aktiviteter längst avfallshierarkins samtliga steg.

Regeringens beslut om ny förpackningsinsamling och obligatorisk matavfallsinsamling, som infördes 2024 har gett kommunerna ett utökat ansvar. Samtidigt sätter regeringens reformpaket med åtgärder för ökad materialåtervinning och en mer cirkulär ekonomi ytterligare fokus på kommunernas betydelse. Kommunerna och Avfall Sverige har stärkts och fortsätter att stärkas i vår roll och vårt ansvar.

Svensk ekonomi väntas återhämta sig under 2026, men omvärldsläget är fortsatt osäkert. I ett läge där försörjningsberedskap och samhällsrobusthet står högt på agendan spelar Avfall Sveriges medlemmar en nyckelroll. De bidrar till trygg avfallshantering, tillgång till bränsle, el och värme samt återvinning av kritiska råvaror, och är därmed viktiga för både beredskap och omställningen till en cirkulär ekonomi.

Under 2026 fokuserar arbetet på att

- öka materialåtervinning; höja ambitioner och ökad flexibilitet för insamling och återvinning av förpackningar, matavfall och textilier, fortsatt utbyggnad av fastighetsnära insamling och utsortering av textilavfall.
- motverka klimatförändring: minska utsläpp av växthusgaser genom avfallsförebyggande, ekodesign, öka mängden biogas, införa kvotplikt samt minska mängden fossil plast i restavfall, och utveckla CCUS.

Kommunernas ansvar och insatser är avgörande för att bidra till att lösa dessa utmaningar.

Avfallsfrågor i EU

EU:s arbete de kommande åren väntas präglas av rapporten The Future of European Competitiveness från Mario Draghi. Fokus ligger på att stärka EU:s konkurrenskraft genom den gröna omställningen. Det ska ske genom ökad innovation och investeringar i en cirkulär och fossilfri ekonomi. Som en del av detta har EU-kommissionen aviserat en kommande Circular Economy Act, planerad till 2026, med syfte att stärka marknaden för sekundära råvaror, främja återbruk och återvinning samt öka efterfrågan på återvunnet material inom EU.

Prioriterade frågor inkluderar:

- Circular Economy Act, med fokus på sekundära råvaror, harmonisering och ökad cirkularitet i EU och utveckling av trans-regionala cirkularitetsnav.
- Genomförandet av PPWR, EU:s förpackningsförordning, inklusive krav kopplade till märkning, design, återanvändning och återvinning av förpackningar.
- Genomförandet av den reviderade avfallsdirektivet, särskilt för textilavfall och matavfall.
- Ekodesign, digitala produktpass och andra genomförandeåtgärder enligt ESPR (Ekodesignförordningen).
- Kritiska råvaror och ökad efterfrågan på återvunnet material inom EU.
- EU-kommissionens översyn av EU ETS och en eventuell inkludering av energiåtervinning (WtE).
- EU-taxonomin och en utvidgning till att även omfatta energiåtervinning (WtE) med CCUS.

Avfallsfrågor internationellt

Globalt genereras 2 miljarder ton hushållsavfall årligen, och mängden väntas öka med 50 procent till 2050. Avfallssektorn står för 20 procent av de mänskliga metanutsläppen, som är 80 gånger mer potenta än koldioxid på kort sikt. Metanutsläppen från avfall förväntas öka med 13 megaton/år det närmaste decenniet.

Avfall Sverige arbetar genom ISWA, International Solid Waste Association, FN:s utvecklingsorgan UNDP och bilaterala samarbeten som Waste Management for Ukraine (WM4U) för att synliggöra problemet, driva på för klimatlösningar och påverka globala förhandlingar. Enkla åtgärder, som att separera organiskt avfall, har omedelbara klimateffekter.

